

Να θέσω ένα φιλοσοφικό-ιστορικό-πολιτικό ερώτημα για προβληματισμό;
Ποιο είναι το νεοελληνικό Καφκάς;

«Καφκάς» στα Τούρκικα, σημαίνει κλουβί. Έτσι ονομαζόταν ένα απομονωμένο σημείο των ανακτόρων του σουλτάνου τής Οθωμανικής αυτοκρατορίας, στο Τοπ-Καπί στην Κωνσταντινούπολη. Στην πραγματικότητα όμως, το Καφκάς ήταν ο θεσμός που αφαιρούσε από το πελώριο πολυεθνικό κράτος τη δυνατότητα να έχει αξίες και ικανές ηγεσίες. Ήταν η κυριότερη αιτία που επί τρεις σχεδόν αιώνες, μέσα σ' έναν μακρύ κατάλογο Σουλτάνων δεν βρέθηκε ούτε μία φωτισμένη προσωπικότητα να αλλάξει την παρακμιακή πορεία της αυτοκρατορίας, ώσπου αυτή διαλύθηκε.

Το Καφκάς θεσμοθετήθηκε ως μέτρο ανθρωπιστικό για να σταματήσει το φρικτό έθιμο της αδελφοκτονίας από κάθε νέο σουλτάνο. Μέχρι το 1603, κάθε νέος σουλτάνος που ανέβαινε στον θρόνο, διέταζε την άμεση σφαγή όλων των αδελφών του, ώστε να μην υπάρχει άλλος διεκδικητής του θρόνου. Το αποκορύφωμα τού εθίμου ήταν το 1574, όταν ο Μουράτ Γ' έσφαξε δεκαεννιά αδέρφια και ανίψια του και τα έθαψε σε κοινή κηδεία μαζί με τον πατέρα του Σελίμ που είχε πεθάνει την προηγούμενη μέρα.

Ο Αχμέτ Α' λοιπόν, το 1603, έσπασε την παράδοση και αντί να θανατώσει τον αδελφό του Μουσταφά, τον έβαλε στο Καφκάς. Από τότε, το <<κλουβί>> γνώρισε μεγάλες δόξες. Κάθε σουλτάνος έβαζε εκεί μέσα τα αδέρφια του, τα ανίψια του, τα ίδια τα παιδιά του μετά από εφηβεία και γενικώς οποιονδήποτε θεωρούσε ότι θα μπορούσε δυνητικά να τον ανατρέψει. Επρόκειτο για ένα διαμέρισμα τού χαρεμιού, όπου οι «επικίνδυνοι» ζούσαν φυλακισμένοι. Απαγορευόταν να έρχονται σε επαφή με οποιονδήποτε χωρίς έγκριση, απαγορευόταν να σπουδάσουν, απαγορευόταν να ενημερώνονται για το τι συμβαίνει έξω από τους τοίχους του. Ζούσαν πολυτελή ζωή με πολύ φαγητό, ποτό, άφθονες στειρωμένες γυναίκες και συνεχή γλέντια, όμως μέσα στην άγνοια και την αδράνεια. Κι όταν ο σουλτάνος πέθαινε από φυσικό θάνατο ή ανατρεπόταν από κάποια εξέγερση στρατηγών ή γενιτσάρων, άνοιγε ξαφνικά η πόρτα του Καφκάς, έπαιρναν τον φυλακισμένο νόμιμο διάδοχο και τον έβαζαν να κυβερνήσει μια πελώρια αυτοκρατορία. Μη νομίσετε ότι επρόκειτο για σπάνιες περιπτώσεις. Ήταν ο απόλυτος κανόνας:

- Ο Ιμπραήμ έγινε σουλτάνος το 1640, έχοντας μείνει στο Καφκάς είκοσι ένα χρόνια.
- Ο Σουλεϊμάν Δ', ανέβηκε στον θρόνο το 1687, σε ηλικία σαράντα πέντε ετών, έχοντας ζήσει στο Καφκάς τριάντα πέντε χρόνια.
- Ο Αχμέτ Β', πήρε τον θρόνο το 1691 σε ηλικία σαράντα οκτώ ετών, έχοντας ζήσει στο Καφκάς σαράντα τρία χρόνια.
- Το 1695, τον διαδέχεται ο ανιψιός του Μουσταφά Β', τριάντα ετών, με

θητεία στο Καφκός δεκαεπτά χρόνια.

- Τον διαδέχτηκε ο Αχμέτ Γ', τριάντα ενός ετών, έχοντας ζήσει στο Καφκός δεκαέξι χρόνια.

- Το 1730, τη θέση του πήρε ο Μαχμούτ Α', τριάντα τεσσάρων ετών, με θητεία στο Καφκός είκοσι επτά χρόνια.

- Το 1754 ήρθε η σειρά του αδερφού του Οσμάν Γ' να πάρει τον θρόνο. Ήταν πενήντα πέντε χρόνων και είχε μείνει στο Καφκός πενήντα ένα χρόνια (!).

Ο κατάλογος είναι ατέλειωτος και τα αποτελέσματα για την αυτοκρατορία ήταν καταστροφικά. Ανέβαιναν στην ηγεσία της άνθρωποι αδαείς, αμόρφωτοι, χωρίς να έχουν ιδέα από διοίκηση, χωρίς να ξέρουν τι γίνεται ούτε στη χώρα τους ούτε στον έξω κόσμο. Τι ήξεραν και τι μπορούσαν να κάνουν; Ήταν άνθρωποι φοβισμένοι και οργισμένοι, που ξαφνικά αποκτούσαν τρομακτική εξουσία στα χέρια τους. Υπό την ηγεσία τους, η Οθωμανική αυτοκρατορία παράκμασε ραγδαία μέχρι που διαλύθηκε εις τα εξων συνετέθη. Λογικόν.

Και πάμε τώρα στο παράλογο. Οι δικοί μας σπουδάζουν, μαθαίνουν, βλέπουν, προετοιμάζονται, ταξιδεύουν, εκπαιδεύονται. Μα τότε, γιατί αποδεικνύονται διαχρονικά ανήμποροι; Γιατί αδυνατούν να βάλουν ένα λιθαράκι βελτίωσης, αλλά τετραετία με την τετραετία γκρεμίζουν κι από ένα αγκωνάρι του οικοδομήματος; Σε ποιο αόρατο Καφκός πέρασαν τη ζωή τους, ώστε όταν έρθει η κρίσιμη στιγμή τους αποδεικνύονται κατώτεροι των περιστάσεων, αδύναμοι, υποχωρητικοί, εν πολλοίς διεφθαρμένοι και ανόητα εξουσιομανείς; Πείτε μου ρε παιδιά...

ΑΝΑΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ: <http://www.agiooros.net/forum/viewtopic.php?f=10&t=12705>